

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Junius 6-dik napján, 1815-dik esztendőben.

B é t s.

Ferdinand Würtembergi Hertzeget, Cs. és Cs. Kir. Feld-Marsalt, Austriának számos esztendőktől fogva való polgári és hadi Gubernátorját, e' folyó Junius 2-dik napján Galliciának polgári és hadi General-Gubernatorjává nevezni méltóztatott Eő Felsége.

A' Cs. K. Hadi Cancellariának egy nevezetes tagját, és azon hadi Tanács Cancellariájának Directorát *Lang* Urat, 58 esztendőig való megkülömböztetett szolgálatjáért, 's szolgálatjában mutatott hűségéért nyugodalomra bocsátani, és a' hadi Tanács Titoknokjának *Brenning* Urnak maga vele való megelegetésének kinyilatkoztatására Cs. K. Tanácsostitulust adni méltóztatott. —

A' közelebb mult Május 22-ik napján, az itt egynéhány holnapokig mulatott Orosz Cs. Nagy Hertzegaszszony *Mária Pawlowna* a' Sax-Weimari Örökös Hertzegnek kedves hitves társa, a' Teutonicus Ordo Nagy Mestere Regementje mellett lévő Landwehr batalionnak egy arannyal gazdagon himzelt zászlópántlikát ajándékozott ilyen tzimmel: „*A' Haza hű védelmezőinek*“ Ennek a' hadi bétület tziperének általvétele végett azon batalionnak egy kompániája a' Cs. K. Várnak udvarán összegyűlvén, azon Regementnek tulajdonos-

sa Antal, Cs. K. Főherczeg, azon hadi seregnek Tisztjeit a' nevezett Nagy Hertzegaszszonynak bémutatni méltóztatott, a' kiket Eő Csász. Nagy Hertzegsége igen kegyelmessen venni, velek egyenként beszélteni, 's végtére maga előtt elmarsiroztatni méltóztatott.

A' közelebb mult vasárnapon, 11 órakor dél előtt Nápoly országnak, 's annak fővárosának szerentsés elfoglaltatásánéve itten pompás *Te Deum laudamus* tartott, a' melly alkalmatossággal a' Város bástjain három versbéli *salve* adattatott.

A' Magyar Kurirnak Május 30-ik napján költ 43-ik darabja 249, és 250 lapjain arról tettünk vala emlékezetet, hogy Eő Cs. és Ap. Kir. Felsége nem tsak a' maga hadi seregeinél, hanem a' polgári hű embereinél is sok érdemes hazafiakat arany és ezüst érdemkeresztekkel megajándékozni méltóztatott. Ugyan akkor említettünk egynéhány személyt, a' kik arany kereszttel megtiszteltettek. De mivel akkor a' többit nevenként előszámlálni időnk nem volt, a' mit akkor elmulattunk, most tartozó kötelességünk szerént hűven végbe viszük. Az akkor nevezett három Cs. Kir. Individuumokon, ugymint Magyar Hazánk kedves *Nádor-Ispányán*, *Albert*, Saxoniai Kir. Hertzegen, és *Ferdinand*, Würtembergi Hertzeg 's Csász. Kir. F. Marsallon kívül.

1. Arany keresztet nyertek:

Gróf *Aichhold*, belső Austriának Gubernátorja; Gr. *Attems* Stájer országi tartománybéli kapitány; Báró *Baldacci*, Cs. K. Minister az ármádánál, és a' Generális Számadó hivatalnak Praesidense; Chevalier *Barbier*, a' Cs. K. Udvari Kamarának Vice-Praesese; Gr. *Bellegarde* F. Marsal, és az egyesült Lombardiai 's Velentzei Ország Vice-Királyának képviselője; Gr. *Eissingen* Tyrolisi Gubernátor; *Chlumczansky Ventzel Leopold*, Prágai Püspök hertzeg; Gr. *Chorinszki* alsó Austria Kormányozó székének Előülője; Gr. *Colloredo József* F. M. Státus és Conferentialis Minister; Gr. *Colloredo Ventzel*, F. M. és a' Cs. Kir. Trabant Gárdának kapitánya; Gr. *Dietrichstein* A. Austriai Landmarsal; Gr. *Erdödy* a' Fels. Kir. Udvari Magyar Cancellariának Fő Cancellarius; Gr. *Goes* Velentzei Gubernátor; Báró *Haager*, az Udvari Politzia Hivatalnak Előülője; Báró *Hauer*, Státus és Conf. Consiliarius; Gr. *Herberstein*, a' Cs. K. Udv. Kamarának Előülője; B. *Hingenau* az Enns folyóvizen felljül való Austriának Előülője; Hertz. *Hohenzollern* Lovasság Generálisa; Chevalier *Hudelst* St. és Conf. Tanátsos; Gr. *Kollowrath* F. M. és kommandirozó Generális Cseh országban; Gr. *Kollowrath* Cseh országi legfőbb Burggrafius; Gr. *Lazansky*, a' Cseh országi Cs. K. Udv. Cancellariának Cancellarius, Chevalier *Lebzelter* Cs. K. Követminister Rómában; Gr. *Majláth*, a' M. K. Udv. Kamarának Előülője; Hg. *Reusz-Plauen* Cs. K. Fegyvertármester; *Roschmann*, Cs. K. Udv. Tanátsos; Gr. *Saurau* Majlandi Gubernátor; Ns. *Schüller* a' Csehországi Kormányzéknek Alleelőülője; Gr. *Stadion* St. és Conf. Minister; B. *Stipsics* Lov. Generalissa, és a' Cs. K. hadi Tanátsnak Aleelőülője; Gr. *Ugarte* St. és Conf. Minister, és a' Cseh országi Cancellariának Fő Cancellarius; *Werhovacs* Agrami Püspök; Gr. *Wallis* St. és Conf. Minister, B. *Wessenberg*, Cs. K.

Követminister a' Monachiumi Kir. Udvarnál; Gr. *Zichi Károly* St. és Conf. Minister; Gr. *Zichi István* Cs. Kir. Követ a' Pruszsiai Kir. Udvarnál.

Jegyzés. Azoknak neveiket, a' kik ezüst keresztet nyertenek, ha élünk, a' jövő postanapon közleni fogjuk a' két Magyar Házával.

Török Birodalom.

Az Arabiai *Vehabitáknak* megveretteésekről, és a' Török hadi seregeknek azokon vett tellyes győzedelmekről következő hivatal szerint való tudósítást foglalnak magokban a' Konstantzinápolyi hitelt érdemlő újságlevelek: „Minekutánna az Egyptomi helytartó Bassa *Mehemed Aly* az ellenségnek megtámadása végett minden szükséges készületeket megtétetett, és a' *Bayram* innepe is megszenteltetett volna, egész ármádáját, gyalogságát és lovasságát összevgyűjtötte 's azokat *Kujlagh* alá vezérlette.

A' *Wahabitáknak* nevezetesebb vezérjeik, a' több felsőbb 's alsóbb rangú hadi Tisztekkel együtt, a' kik *Tarabébe* voltak, öszveszámláltatván, mintegy 40,000 főből állottak, és *Bessile*, *Tarabe*, és *Kujlak* közt telepedtek le.

Minekutánna az Egyptomi helytartó Bassa az ellenségnek mozdulásairól elegendő és bizonyos tudósításokat vett volna, magában eltökéllette, hogy azt megtámadja, a' minthogy az ütközetnek napja előtt való napon elegendő lovasságot küldött az ellenségnek megszemlélésére, a' ki a' lovasoknak közelgetésekkor a' maga sántzáiba, mellyeket a' köszikla háta megett készített vala, vonta magát vissza.,,

A' következő napon egész ármádájával az ellenség ellen marsirozott a' helytartó Bassa, az ellen az ellenség ellen, a' kik külömbkülömbféle hadi fortélyok által a' térségre tsalattattak ki. A' verekedés mindjárt akkor elkezdődött, és igen véres volt. Végteére látván azt a' *Wahchabisok*, hogy ők elégtelenek a' Török ármádának

meggátolására, és a' velek való ütközetnek kiállítására: táborhelyeket elhagyták, és nyakrafőre a' hegyek közzé futottak, a' hova az Egyiptomi helytartó Bassa őket nyomon üzte, és sok embert elvesztegett közülök.

Ezen fényes győzelem után az Egyiptomi Helytartónak ármádája, az ellenség-től elhagyatott táborhelyre huzta magát vissza, a' hol 500 sátort, 500 darab nagy tevét, 5000 darab közönséges tevét (dromedariusokat), számtalan sok bagáziát, tábori eleséget 's a' t. talált, és mind ezeket a' maga vitéz hadi népének ajándékozta, 's azonnal minden további késedelem nélkül, ő maga a' lovassággal, a' *Hassan Basa* pedig a' gyalogsággal *Tarabe* ellen ment, a' hova tudniillik a' Wechabitáknak nevezetesebb tisztjeik, és megveretett hadi népeknek maradványa vonták vala magokat. A' *Tarabei* lakosok e' dolgon megrettenvén, követeket küldöttek a' győzedelmes vezérhez, magokat alája vetették, mindnyájan meghódoltak, engedelmet kértek és nyertek is a' nemes lelkű győzedelmes vezértől, 's annál fogva mind a' várost, mind annak egész környékét az elpusztítástól megszabadították.

A' *Saphar* holnapnak 7-ikén (Ján. 17-ikén) Eő Nagysága, t. i. a' *Kairoi* Bassa, azon várost t. i. *Tarabét* minden erősségeivel együtt elfoglalta, 's egész ármádáját abba helyhezette kvártélyba. A' *Wachabisoknak* szélljélfutott seregek a' győzedelmes vezérnek kegyelmességéről, 's nagy lelküségéről tudósítván visszatértek, 's ők is engedelmet nyertek. A' helytartó mindenfelé öt napi járó földre *Tarabe* városától fegyveres embereket küldött ki az ellenség maradványának felkeresésére, és azon egész országnak meghódoltatására.

Ezen táborozásnak ditsőséges végződése után a' nevezett helytartó Bassa *Kairoba* vissza ment 's igen szívesen vétett, valamint a' lakosoktól, ugy az uralkodó Fejedelemtől is, kinek egyik felesé-

ge éppen ezen időpontjában egy leánymagzatot szült e' világra, kinek *Seines Sultana* név adatott. Az ezen való öröm három nap tartott, a' midőn Eő Cs. Felsege a' nagy *Muftinak* hozzája való kegyelmességének kinyilatkoztatására, az utolsó revoluziótól fogva üresen állott *Hadszi Ibrahim Effendi* palotáját, 's e' mellet 100 zatskó pénzt ajándékozott (a' Török országgi pénzszámlálás szerént egy zatskó teszen 500 skudit).

Az előbbi Nagy Vezér *Achmet Corsit Bassa* *Bosniai* helytartónak tétetődött. Az oda való eddig volt Gubernátor *Kara Hyszar*, azon fényes ranggal *Anatoliába* küldetett. — A' mult Május 20-dik napján *Konstantzinápoly* egyik nevezetes külsővárosának *Galatának* alsó részét az ott támadt tűz megemésztette, de a' felső részének, mellyben a' *Frantzia* kereskedők és *Frantziák* laknak, semmi kárt nem tett (*Konstantzinápolyban* minden *Európai* fejedelmi udvaroknak követjeik, és minden *Európai* születésű lakosok ebben a' külső városban laknak, és abban senki sem mérészel nékiek ártani). — A' szövetséges *Belgiumi* országnak követministerje *Testa Gáspár* Ur a' Nagy Vezér udvarlására vitetvén szerentséje volt a' maga meghatalmazó levelét Eő Excellentiájának által adni.

Frantzia Ország.

A' *Fr.* Monitörnek 16-ik Májusi darabjában következő tudósítások olvastatnak a' *Fr.* országgi határokon eleve tétett védelmező intézetekről: „Az *Alsatiában* lévő nemzeti gárdisták fogják az *Alsati*ai várakat őrizni, a' honnan minden *linea* truppok kiköltöztek; a' *Rhénusi* ármáda a' *Lauteri* és *Weissenburgi* lineában szállottakbé *Speyer* felé, és a' *Rajna* vize mentében egész *Hünningenig*. Jobbja felé a' szemmel tartó ármádával, mellynek fő kvártélyja *Befort*. Ezen utolsó vár mellett nagy tábor fog letelepedni, *Lecourbe* vezérlése alatt, a' ki alatt 5 *Gen.* Lajtinantok kommandiroznak, a' kik közül *Abbé*,

Caster, és *Maralaz* Generálisok neveztetnek. Más tartalék osztályok gyülekeznek *Vesoul* és *Besanconban* öszve, és egy lögerrel, a' melly *l' Ecluse* vára mellett állittatik, és az Alpesi armáda bal szárnyából áll, vannak közösülésben. Generallieutenantok, *Molitor*, *Desbureaux*, *Albert*, *Hendelet*, *Grandjean*, *Merlin*, *Delort*, a' Rhenusi armádához küldettettek. A' második lineában fognak a' *Wasgaui* hét általmenő utak sántzokkal megerössitetni, és két tartalékosztályok által fognak őriztetni, mellyek a' *Beforti* táborig jobbról, balról pedig a' *Moselai* armadáig nyúlnak. A' Generallieutenant *Gerard* vezérlése alatt lévő *Moselai* hadi seregek mindenütt mozdulásba vannak, és *Diedenhofen*'s *Longwi* mellett való állásoknak megnyerésében iparkodnak, hogy e'képpen a' Rhenusi armádával való közösülést eszközhessék. Ezen armádához *Lanusse*, *Pechoux*, *Vichery*, *de Bourmont*, *Morin*, és *Jacquinot* Generallieutenantok vannak küldettelve. Az *Ardennesi* armádának mivolta előttünk isméretlen, erről csak azt tudjuk, hogy ezen armádánál Gen. *Vandamme* vezérkedik, hogy a' *Maas* mentében lévő erősségek a' nemzeti gárdisták által őriztetnek, hogy az *Argonnei* keskeny utaknak megerössittetésekén nagyon munkálódnak, hogy *Laon*, *Soissons*, *Chalons*, *Vitry*, és *Langres* városai védelmező állapotba helybeztettetnek, és hogy számos ágyúzó sereg is küldetik oda. Ugy lázlik, hogy az Alpesi armáda, melly *Chambery* előtt áll, már igen erős. A' Regimentnek első három bataillonjaik lineába állanak és mind tellyes számúak, de a' 4-ik és 6-ik bataillonok még olyan állapotba nintsenek. — Számos hadi seregeket várunk az Ország belső tartományaiból, 's reményljük, hogy a' *Normandiai*, *Bretagnei*, *Poitolli*, és *Auvergnei* lakosok mind azon katonákat ide küldeni fogják, a' kik ezen batalionoknak kiegészzittetésekre, és az armádának öregbittetésére szükségesek.

A' Iovas regimentek, mellyeknek egy hónappal ennekelőtte 300 lovoknál több nem volt, már most a' szerentsés következtű hirdetmények, és intézetek által annyira megszaporodtak, hogy kevés idő mulva tellyes számú állapotba lesznek. A' hadi készületek nagy siettséggel, 's iparkodással mindenütt folytattatnak.“

A' 18-ik Máiusi Monitorben találattik egy Május 4-ikén költ dekretom, mellyben azon tengeri hadi tisztok, kik az utolsó Kormányszik alatt szolgálathól kiestének vala, abba ismét meghivattatnak. — A' *Napoleon* ifju gárdája, melly *Courbevoirnal* kvártélyozott, Május 15-ikén onnan elköltözött. A' 10-ik számu Regiment *Párisból Laenba* marsirozott; a' *Journal de Páris* azt írja, hogy ezen Regiment Obersterje *Napoleon*ot arra kérte legyen, hogy engedné neki ezen Regimentet minden töltés nélkül az ellenség ellen vezérteni. — Valamint *Bretagneben* történt, szintűgy *Anjounban is* (*Maine* és *Loine* Departamentben) egy olly öszveesküvés avagy foederatiót tárgyazó meghívás jött ki, mellynek projektumában az a' legnevezetesebb, hogy minden veszedelemben forgó helynek segittetését foglalja magában, és arra köteleztetik. A' Párisi Monitor sokat beszél azon pénzbeli ajánlásokról, mellyeket az Ország külömbféle részeiről, *Napoleonnak*, Párisba küldenek. Az illy pénzbeli segedelmek közt azt hozza mint legnevezetesebbet elő, hogy egy isméretlen Dáma, vagy a' mint későbbben írta, egy hadi Tiszt) a' *St. Antoine* nevű külső városban tartott katonamustra alkalmatosságával, egy a' Betsülletlegyio pántlikájával öszvekötött tsomó papirozt *Napoleonnak* mint valami kérelemlevelet a' kezébe adta, de a' mellyben 25, egyegy 1000 frankot érő bankzedulák találtattak légyen.

A' 19-dik Máiusi Monitorben olly ajánlásokat olvasunk, mellyben a' régi Gárdából való Granatirosok, és Vadászok magoknak arra engedelmet kérnek, hogy

az ő egyideig tartó tsendes életüket mostan arra fordíthassák, hogy a' Páris védelmezésére, munkában lévő sántzázásoknál dolgozhassanak. Miuthogy *Bonaparte* ezen kívánságoknak megfelelt, Május 17-ikén öt száz Granatírosok a' *Charonnei* sántzázásokra, *St. Antoine* nevű külső városon mentenek keresztül. Ezen sántzok az ő, t. i. a' Császári őrző Granatíros nevekről fognak neveztetni. Szintugy a' *Chaumonti* halmon léendő sántz is, mellyen 500. vadászgardisták dolgoznak, az ő nevekről fog neveztetni. A' *St. Denisi* víz árasztó kanalison szorgalmatosan dolgoztatik; 's azt tartják, hogy Junius 10-ikeig mindenféle sántzaink meg fognak ágyúkkal rakatattani, melly végre 400 ágyú *Vincennesből* vannak rendeltetve; sántzkaróknak való fát a' közellévő erdőkben vágnak: — A' *St. Denisi* és *St. Martini* külső városok a' más két, ugymint *St. Antoinci*, és *St. Marceai* külső városoknak társaságokba, avagy a' Hazavédelmező öszveesküvésekbe állottak. — A' *Vincennesi* fegyvertárból 50,000 flinták vitettek által más különös magazinumokba, mellyek a' foederatusok számokra rendeltettek; ezenkívül az eddig fennálló nemzeti gardistáknak is 40,000 flintájok vagyon. Husz tengeren ágyúzó kompániák *Brestből Rochefortból*'s a' t. marsiroznak Párisba, hogy az oda való ágyúk mellett szolgáljanak. — Május 18-ikán *Napoleon* a' 31-ik gyalogosztálylyal, melly a' harmadik osztályt, az északi armáda 6-ik korpusánál, teszi, katonamustrát tartott, a' melly alkalmatossággal a' 8-dik könnyű szerű regimentet, melly *Bordeauxban* az *Angouleme* Hercegné ösztönözésinek 's kéréseinek ingadozás nélkül ellentállott vala, különösen megditsérte. *Carnot* minister a' Betsülletlegyióinak nagy tisztévétetett. — *Maria Louisa* Császárné Kabinetsecretariusa *Menneval* ur Párisba érkezett, és jó hoszszu ideig volt *Napoleon*-nál audientzián. — *Bonaparte Luciant* már

a' nemzeti gardisták formaruhájában a' városba látták.

Nemelly Párisi újságlevelek azt írják, hogy a' Kormányszik azt a' parantsolatot adta légyen ki, hogy 20 lineahajókról, az azokon lévő 1500 nehéz ágyúk, és 100 haubitzák levétettessenek, és az új sántzoknak, 's erősségeknak védelmezésekre fordíttassanak. — *Marsiliába* néhány Regimentek Korsikából megérkeztek, a' mellyekét Marsal *Brüne* megmustrált vala. — Május 21-ikén a' Tuilleriapalotának Udvarán nagy katonamustra fog tartattatni, a' mikor is, a' mint mondják, *Bonaparténak* egy új szövetséges akta fog eleibe terjesztetni. Az ő őrző serege már kevés idő mulva 40,000 főből fog állani.

Lengyel Ország.

A' félbe szakadt Bétsi Congressus végzése szerént az egész Lengyel országot *I. Sándor* Orosz Császár nyerte el, és azt a' maga hadi seregei által el is foglaltatta. Ez a' hatalmas uralkodó Fejedelem a' Lengyel Senátus előülőjének *Ostrowsky* Grófnak, a' múlt Aprilis 30-ik napján következő értelmű levelet küldött: „Édes Gróf Uram! Különös örömmel jelentem, hogy a' Kigyelmed hazájának sorsa elvált, és minden Bétsi Congressusban volt Hatalmasságok által egyenlő szívvel és akarattal nekem rendeltetett. Midőn én Lengyel ország királyi titulusát felvállalom, egyszersmind azt kívánom, hogy én azon nemzetnek kívánságát bétellyesithessem. Lengyel ország az Orosz birodalommal leendő öszvekaptsoltatása után is a' maga Constitútiója szerént fog igazgattatni, és én azt kívánom, hogy azon ország szerentsés légyen az én uralkodásom alatt. Ha szinte a' közönséges tsendességnek fenntartása meg nem engedte is azt, hogy azon ország egészen egy uralkodó kir. páltza alatt öszvekaptsoltasson; én mindazáltal azon iparkodtam, hogy annak egymástól való elválását szenvedhetővé tegyem, és nemzeti jussaival való élé-

sélni, a' mennyire csak lehet, megengedjem. Minekelőtte a' bétellyesítelendő formalitások szerint Lengyel Országának minden dolgait elintézni 's esmértesekké tenni lehetne, én azokról. Kigyelmedet tudósítani el nem mulatom, egyszersmind arra kérem Kigyelmedet, hogy azokat a' maga hazafiainak annak idejében beszélje meg. Végezetre az én szív szerint való tiszteletemet fogadja el Kigyelmed. — Költ Bétsben, Aprilis 30-ik napján 1815.

Későbbi Bétsi Tudósítások.

Fels. Urunknak kedves első szülött fia, és korona örököse *Ferdinand* Austriai Cs. K. Fő herczeg a' mult pénteken ugyan mint e' folyó Jun. 2-ik napján édes Atya kegyelmes rendelése szerint, a' Német országban fekvő Cs. K. armádának Fő hadi szállására *Regensbrnrgon* keresztül *Heilbronnba* ment. Vezérelje a' mindenható és kegyelmes Ur Isten ennek a' nagyra született ifju Fejedelemnek az útját, áldjameg igyekezetét, és tegye ezen legelső hadi szolgálatjában szerentséssé, alázza meg az Austriai Birodalomnak leggonoszabb ellenséget és minden Europai nemzeteknek meg háborítóját *Bonaparte Napoleont*!

Mind a' két Magyar Hazának tudtára vagyon, hogy a' Fels. Saxoniai Király egynehány hólnapig *Posonyba* lakott, hanem a' közelebb mult Majus utolsó napján hiv jobbagyainak kívánságok szerint, a' maga residentziájába *Dresdába* utazott. Ennek az igen kegyes és istenfelő Fejedelemnek utolsó tiszteletére a' *Posonyba* lévő hadiseregnek minden felsőbb 's alsóbb rangú tisztjei, azon sz. Kir. városnak magistrátusa, és minden ott mulató főrendű urak onnan lett

elmenetele előtt való 'napon tiszteletért menvén Tek. Posonyvármegye Fő Ispánságot viselő Administrátora General Gróf *Pálffy Leopold* által, mint Fels. Urunk legfőbb udvari Mestere által bemutatván 's előtte megjelenvén igen kegyelmesen vetetődtek. Mind a' két Felség t. i. mind a' Fels. Király mind a' Fels. Királyné sokáig beszélgettek a' tiszteletére ment uri rendekkel és igen kegyelmes magok ki nyilatkoztatásával jelentették, hogy ott való lakosokkal tökéletesen megvoltak elégedve. — Azon napon a' *Posonyi* polgári katonaságnak tisztjei is Ó Felségek eleibe bocsáttattak, a' fentnevezett Generális Gr. *Pálffy Leopold* által ezeket is igen kegyelmesen és nagy lebotsátkozással fogadni méltóztattak Eő Kir. Felségek, és nagyon megköszönték, hogy Fels. Személyeket híven örzötték. Végtére az oda való szükölködő szegényekről sem felejtkeztek el Eő Felségek, és az oda való polgári katonaság tisztjeinek és ispotálynak a' maga Udvari Marsallja Gr. *Wisthum* által nem kevés summát ajándékozni méltóztattak — Az Eő Felségek elmenetele előtt való napnak estvéjén igen szép muzsikát vitt tiszteletére a' *Posonyi* polgári katonaság.

Elegyes dolgok.

Az *Angoulemi* herczeg, Gr. *Damas*, és több nevezetes hazájokon kívül lévő Frantzia Urak, most *Madridban* vannak, 's ottan a' Fels. Spanyol Király által igen kegyelmesen fogadtattak.

Azokból a' Frantzia Emigransokból, a' kik hazájokat elhagyván Spanyol Országba vándorlottak, egy legyio fog felállitani. —

Junius' 3-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 406 3/4 forintot Váltótzédulában. Egy Császár aranyért 18 forintot 51 krt.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 32.

A' Magyar Kurir 45 - dik darabjához.

Magyar Ország.

Alábbirtak, Tek. Gömör Vármegyei Aug. Conf. lévő Tek. és Tiszt. Esperesség által megkérettetve lévén, az alábbirt napon és esztendőben, Tek. Nem. *Szontágh János*, úgy Tiszt. és Tudós *Bartholomeidesz László Ochtinai*, *Schulteti Mihály* Rosnyai Prédikátor, nem külömben *Farkas András* és *Carlowszki József* Rosnyai Evang. Professor Uraknak mint a' Tiszt. Senioratus birtokosinak társaságokban a' Joleszi Parnassus nevü kertben lévő 's Tek. Nem. és Vitézlő *Császár András* Ur könyvtárjába mentünk; a' hol minekutánna feljebb tisztelt biztos *Szontágh János* Ur tisztelt *Császár András* Urral, a' már említett Senioratus nevében a' könyvtárjának 's épületjének által adása végett meg szállította: akkor a' többször tisztelt Ur ajánlásának hiven megfelelni kívánván: a' könyvestárját az általa írásban foglaltatott meghatározás szerént a' közhasználhatás végett a' sokszortisztelt Senioratusnak jelenlétekben általadta. Mellyről készített írása következőkből áll:

Quod vivus egi, mortuus agere non potero. Vivus humanitatis felicitati incubui, ad mors fieri ultro non sinet. Mortuus proin mortuos Consiliarios (Libros) vice mei functuros subrogō, scilicet intime persvadeor, multos Consiliarios illos loquentes esse vitae duces, atque magistros: illorum quippe ope gestis ante saecula ob oculos positus, lectores effici ad utendum praesentibus sapientiores, ad cavenda futura sagaciores; illustrati nimirum illorum ministerio intellectum, nobilitati cor, mitificari affectus, retegere abditas veritates, propulsari superstitionem, praejudicia,

mundari religionem, instillari sanos de summo Ente, ejusque colendi ratione conceptus, doceri verbo, Deo, sibi, proximoque debita officia. Ita est.

Libri millenariorum saeculorum acta, actorum causas atque eventus in nuce exhibendo magna quasi ceu serperastris ducunt ad debite utendum temporibus, evolvunt latenter mentis humanae dotes, augent perficiuntque ad felicius vivendum servientia inventa; jungunt regna regnis, hominem homini, cordos mariaque scrutantibus retegunt, Orbem quaque patet familiam unam efficiunt, creant ex animali veri nominis hominem, ex homine civem, redduntque originali suo, Deo similiorem.

Quae cum mente identidem revolve-rem, revolvendo concluderem, me librorum vehiculo a' fatis etiam meis humanitatis (cujus felicitatem pro mea semper calculavi) commodis inservire quiturum, libros quos saepe ori necessariis subtractis comparaveram, una cum manuscriptis, verbo universam librarium meam supellectilem publicis usibus sacravi. Pro librariae porro isthujus perpetuo conditorio aedes meas in Parnasso avito Jolesziensi horto, sequenti ratione deputavi, nimirum:

1. Vita mea duratura, nepoteque meo Sigismundo superaturo, usum quidem librorum meorum omni hominum liberum facio, proprietatem attamen pro me, directisque haeredibus meis salvam relinquo; in utendo porro collateralibus meis prioritatem tribuo.

Itt meg kell jegyezni, hogy Tek. *Császár* Urnak egyetlenegy unakátskája vagyok, a' kinek hosszú életéhez mindazál-

tal nagy reménysége nem lévén, az határozta meg könyves házának és tárjának általadására leginkább.

2. In Casum defectus nepotis mei memoratam bibliothecam meam in I. Ven. Senioratum Gömöriensem cum aedibus cunctis, parteque horti occidentali usque piscinam ea lege transfero, ut idem curam illius, deligendi juramentoque adstringendi bibliothecarii fidei tradat, aedes sarta tectasque conservet, usu librorum neminem arceat; totus a suprema I. ac Vener. Superintendentiae Cis- et Trans-Tibiscanae inspectione pro re nata pendeat. Et cum praevideat sit, R. Catholici Gymnasii Rosnaviensis Professores usum repetitorum Librorum crebriorem capturos; Evangelicarum Rosnaviensium Scholarum Professoribus parem relate ad hujates Capitularem etc. Episcopalem Bibliothecas usum aequo jure concedi volo. Porro

3. Certum quidem est fundum praetactum qua aviticum, ad casum defectus lineae meae collateralis respecturum: spectato interim eo quod conatus mei praeter utilitatem publicis illis maxime usui, deoriquae sint cessuri; non sperare non possum, haec consilia mea illis sacra futura, eosdem consequenter dispositionem hanc meam non saltem loco suo relicturos, quin conatus hosce meos ratione omni secundaturos. Casum adversum eosdem beneficiis ultimis tabulis iisdem assertis simpliciter exclusos volo, et declaro. Quo eventuro ex se intelligitur.

4. Eosdem collaterales meos gravissimos in aedificia, hortum etc. impensos sumptus meos sarcire obligatos futuros. Quo facto tam aes-praevio titulo numerandum, quam et eorum, quae vi testamenti iisdem tribui pretia, ob laesionem dispositionis meae, in augmentum bibliothecae per I. Ven. Senioratum converti libros cunctaque eos Spectantia Rosnaviam transferri volo et ordino. Ultra haec

5. In attactum lineae meae defectus eventum, universam pariter adquisitam substantiam meam, praeter Consanguineis legata salva quoad proximos dispositionem meam violaturos collaterales praevia ordinatione mea) in comparationem librorum verti volo, scopoque hoc 100 i. e. centum quoque alvearium centenario numero continuo conservandarum apum proventus in eundem finem destino; destino item

6-o. In bibliothecarii qualemqualeni remunerationem R. fnorum 2000. i. e. bis mille, anotina foenora, hortique supraderminati usum, non absimiliter pro habitatione ejusdem Domum meam Rosnaviensem ad defectus casum occupandam; destino demum in mercedem apium custodis 1000 i. e. mille R. fl. Census, ultra id pro habitatione cubiculum in parnasso unum. Si quidem porro

7. Sperare esset crescente aetate numerum librorum cretutum adeo ut recipiendis illis exstantes aedes minime suffecturas, provideatur, apiarium supra cellaria positum pro librorum domicilio deputavi. Demum

8. Bibliothecarii erit libros et MM. SS. ut oculorum pupillam custodire, cathalogum debitum formare, cuncta in requisito ordine salva et integra conservare, lectione neminem arcere, libros (manuscriptis librisque crisiis meis notatis exceptis) praestita sufficiente securitate penes taxam Senioratus arbitrio (Consanguineis meis ab onere isthoc immunitatis) statuendam pro lectione cum prudenti discrezione petentibus extradare, crisiis attamen mearum, uti et MM. SS. exscriptionem nulli concedere; rationes demum super praeviis I. Ven. Senioratui toties quoties jussus fuerit, reddere; salvum hoc interim I. Ven. Senioratui facio, ut idem anteriorem cellarii partem in habitationem bibliothecarii, si volet, mutet
(Végét másszor)